

Yaratıcılığın Anahtarı

Beyin Fırtınası

Yaratıcılık nedir? Kimlere yaratıcı denebilir? Yalnızca sanatçılar mı yaratıcıdır? Yaratıcı olmak için her şeyi çok iyi bilmek gerekir mi? Tüm bu soruların yanıtları çok basit. Herkes yaratıcı olabilir. Bunun için, sanatçı ya da bilim adamı olmaya gerek yoktur. Her konuda bilgi sahibi olmak da gerekmez. Peki, yaratıcı olmanın sırrı nedir? Bu sorunun yanıtı da çok basit: Yaratıcı olmak, bildiklerimizi alışılmıştan farklı bir biçimde bir araya

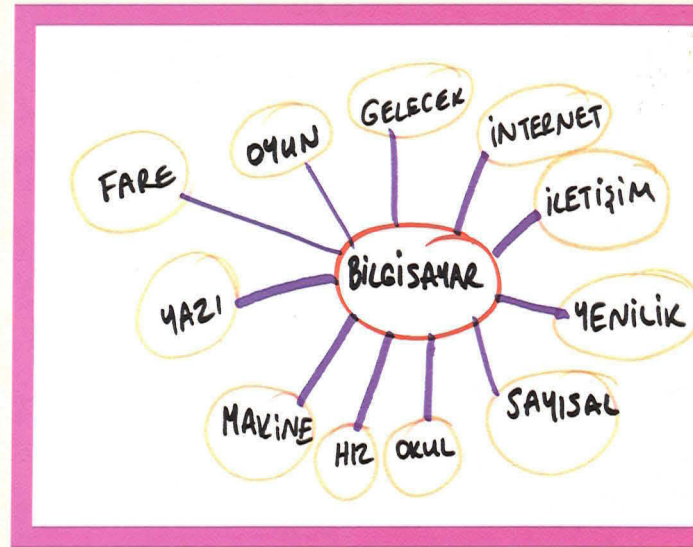
getirmektir. Yaratıcılığımızı sanat ve bilim gibi belli alanlarda değil, her alanda kullanabiliriz. Sorun çözerken, buluş yaparken, ödev yaparken, öğrenirken, yemek yaparken, resim çizerken, yazı yazarken... Yaratıcılığımızı artırmanın birçok yolu vardır. Bunlardan en önemlisi eğitimimiz sırasında yaratıcılığı özendirilen öğretim yöntemlerinden yararlanmadır. Eğitimimiz sırasında, yaratıcılığımızı artırmamızı sağlayan

Yiğit Özgü

yöntemlerden yararlanıldığında, farklı bilgileri bir araya getirme becerimiz gelişir. Sonuç olarak değişik şeyler üretebiliriz. Örneğin, yaptığımız ödevler farklı olabilir, karşılaştığımız sorunlara çözüm üretirken değişik yaklaşımlar geliştirebiliriz ya da pişirdiğimiz yemekler çok değişik ve lezzetli olabilir. Bu örnekler daha da çoğaltılabilir.

Eğitim sırasında, yaratıcılığı geliştirmede kullanılan yöntemlerden biri beyin fırtınasıdır. Beyin fırtınası, adından da anlaşılacağı gibi hızlı ve akıcı düşünmeye dayanan bir yöntemdir. Beyin fırtınası yapmanın öyle zor bir şey olduğunu zannetmeyin. Çok kolay ve eğlenceli bir uygulamadır beyin fırtınası. İster bir grup arkadaşla, isterseniz de sınıfta öğretmeninizin yönetiminde yapabilirsiniz. Hatta bunu, elinize bir kâğıt alıp tek başınıza bile beyin fırtınası yapabilirsiniz. Beyin fırtınası sırasında geliştirilen düşünceler bir zihin haritası üzerinde gösterilebilir. Beyin fırtınası yaparak düşünme sırasında ilk olarak bir sözcük, bir konu ya da bir sorun belirlenir. Sonra, o sözcük ya da konuyla ilgili anımsanan her şey sırayla söylenir. Örneğin, seçilen sözcük uzay olsun. Uzay sözcüğünün anımsattığı tüm sözcükler arka arkaya söylenir: Güneş, Ay, Dünya, evren, sonsuzluk, karanlık, yıldız, gezegen, astronot, göktaşı, uzay aracı, roket, uydu... gibi. Bu sözcükler kâğıt üzerinde ya da tahtada bir zihin haritası biçiminde kaydedilir ve daha sonra bunlar üzerinde konuşulur. Sözcük ya da konuyla ilgili olarak beyin fırtınası yapmak, belirli bir konu üzerinde değişik açılardan düşünme becerimizi geliştirir. Belirli bir konuyu değişik yönleriyle düşünebildiğimizde de kendimizin bile şaşıracağı değişik sonuçlara ulaşabiliriz. Üstelik grup halinde ya da sınıfta yaptığımızda, birbirimizden etkilenecek çok değişik bakış açıları

Bilgisayar sözcüğünden başlayarak yapılan bir zihin haritası

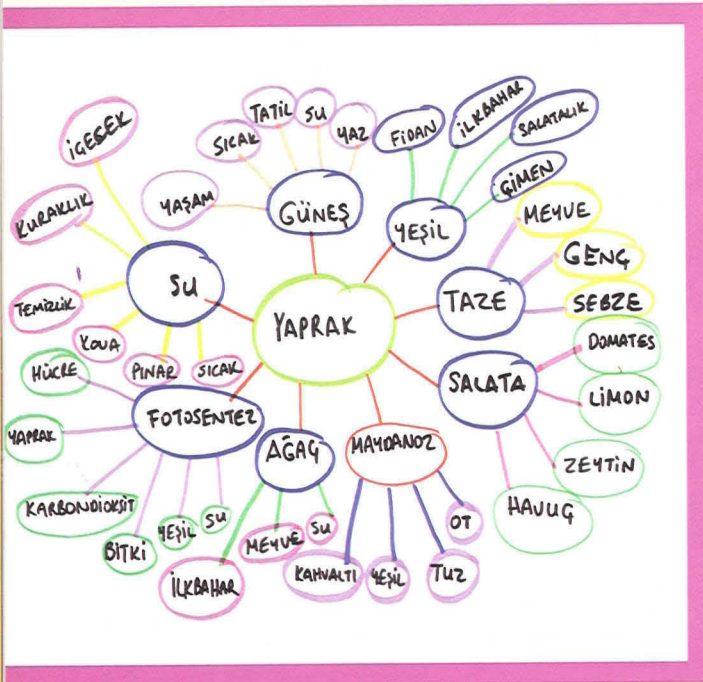
geliştirebiliriz. Beyin fırtınası sırasında aklımıza gelenleri zihin haritaları üzerinde göstermek, düşünceleri unutmamamızı sağlar.

Sorun çözmeye çalışırken de beyin fırtınası yapabiliriz. Beyin fırtınası sırasında, en olmayacak düşünceler bile dile getirilebilir. Normalde garip görünen ya da gülünç bulunan düşüncelerin söylenebilmesine olanak tanınır. Çünkü, kimi zaman en olmayacak düşüncelerden yola çıkarak çok yaratıcı çözümler üretilebilir. Hatta kimi durumlarda, yaratıcılığı artırmak amacıyla,

beyin fırtınası sırasında dile getirilen düşüncelerin acayip ve saçma olması da istenebilir. Beyin fırtınası sırasında ortaya konan düşüncelere gülünmesi, alay edilmesi ya da bunların yargılanması gibi davranışlarda bulunulması yasaktır. Çünkü, bu gibi davranışlar beyin fırtınası yapan kişilerin kaygı duymasına ve heyecanlanmasına neden olur. Sonuç olarak da yaratıcılığı engellenen bu kişiler değişik düşüncelerini paylaşmayı istemezler. Beyin fırtınası sırasında katılımcıların çok sayıda ve hızlı bir biçimde düşünce üretmeleri

Yiğit Özgür

Yaprak sözcüğünden başlayarak yapılan bu zihin haritası daha da geliştirilmiş.

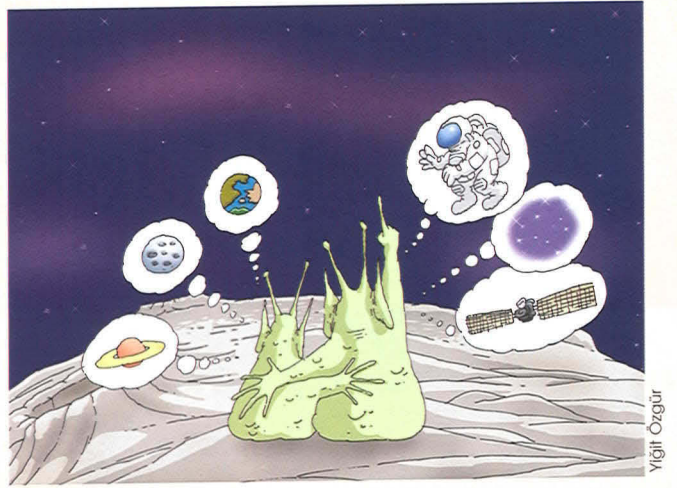
özendirilir. Üretilen düşüncelerin gerçekleştirilebilir olması çok önemli değildir. Önemli olan, katılımcıların düşünce üretimlerini artırmalarını sağlamaktır. Düşüncelerin değerlendirilmesi ise uygulama bittikten sonra yapılır.

Bir beyin fırtınası uygulamasında, sorun "Hayvanlara karşı duyarlılık nasıl geliştirilebilir?" olarak belirlenmiş. Kırk dakika boyunca beyin fırtınası yapılmış. Bu uygulama sonucunda ortaya konan düşüncelerden bir kısmı şöyleymiş:

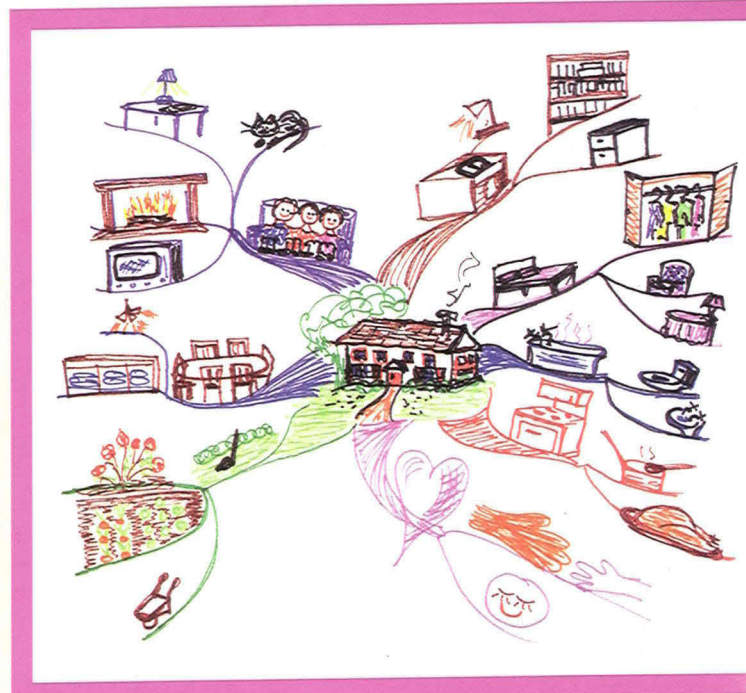
- Hayvan adı küfür olarak kullanılmasın.
- Herkes bir süre için hayvan olarak yaşasın.
- Ali Baba'nın çiftliği şarkısı sık sık söylensin.
- Hayvan mahkemeleri kurulsun.
- Hayvanlarla ilgili çok sayıda film çevrilsin.
- Hayvanlara seçme ve seçilme hakkı verilsin.

Gelelim okulda beyin fırtınasının nasıl yapılabileceğine. Beyin fırtınasını öğretmeninizin öncülüğünde yapabilirsiniz. Düşünce üreteceğiniz konu, derste üzerinde durduğunuz bir konu olabilir. Hatta kimi derslerde konuların böyle işlenmesi, çocukların daha kolay öğrenmesini ve dersin eğlenceli geçmesini sağlar. Öğrenciler derse daha çok katılırlar ve dikkatlerini uzun süre derse verebilirler. Ayrıca, başkalarının düşüncelerini dinleme ve onların düşüncelerine değer verme davranışlarını

geliştirir. Öğrenciler kendi düşüncelerinin önemli olduğunu görürler. Böylece kendilerinin değerli olduklarını fark ederler. İlginç fikirlerin ortaya atılması da yaratıcılığı artırır. Örneğin, bitkiler ve meyveleriyle ilgili bir konu işlenirken "Tohumlar ne işe yarar?" sorusunu öğretmeninize ortaya atabilir. Sizler de bu sorunun yanıtı olabilecek düşüncelerinizi sıralayabilirsiniz. Bu düşüncelerinizi defterinize ve tahtaya yazabilirsiniz. Sınıfta öğretmeninizin yönlendirmesiyle özgürce düşünce geliştirmek sizi çok eğlendirecek. Ayrıca,

hem ne kadar çok düşünce üreteceğinizi göreceksiniz hem de birlikte düşünce üretebilmenin tadına varacaksınız.

Zihin haritaları buradaki gibi resimlerle de yapılabilir.

Zuhal Özer